

CONSIDERACIONS I REPTES SOBRE LA FORMACIÓ PROFESSIONAL DAVANT LA CRISI SANITÀRIA PROVOCADA PER LA COVID-19.**CONSELL DE LA FORMACIÓ PROFESSIONAL DE BARCELONA****INTRODUCCIÓ:**

Des de l'Ajuntament de Barcelona s'ha valorat la necessitat de convocar el Consell de la Formació Professional de Barcelona a fi d'analitzar, amb el conjunt d'actors educatius, socials i empresarials de la ciutat, la situació de la formació professional (FP), en el context provocat per la crisi sanitària de la covid-19.

Així mateix, des del Consell Escolar Municipal de Barcelona, en la sessió convocada el 8 d'abril, es va constatar que els estudis de formació professional requerien una valoració específica atesa la seva singularitat —formació professional del sistema educatiu i formació professional per a l'ocupació—, respecte a la resta d'ensenyaments.

Des del Consell de la Formació Professional es vol posar de manifest el paper rellevant dels centres d'FP pel que fa a la formació i l'adquisició de les competències professionals imprescindibles per al funcionament dels serveis bàsics i essencials tan importants durant aquesta crisi sanitària. També vol destacar la implicació dels centres d'FP, tant del personal de serveis i docent com de l'alumnat, en tasques de voluntariat per fer front a la crisi, especialment les famílies sanitàries, d'atenció socials, industrials i tecnològiques.

CONTEXT:

L'emergència sanitària que viu el país ha obligat a tancar els centres formatius de manera preventiva des del 13 de març, i ha interromput el curs de forma sobtada. Aquesta situació també ha afectat les empreses i ha aturat de manera sobtada les pràctiques formatives (en les modalitats FCT i Dual).

Segons fonts de l'autoritat educativa, per les circumstàncies actuals sembla que les classes no es reprendran fins al setembre (mantenint el calendari escolar vigent), i que a finals de juny s'iniciarà la preinscripció per als estudis postobligatoris, tant de forma telemàtica com presencial. Aquestes mateixes fonts preveuen una davallada de les matriculacions de resultes de no poder-se fer jornades de portes obertes als centres i per la dificultat de les persones orientadores d'oferir un seguiment de prop, cara a cara, del procés de preinscripció i matrícula. Per tant, es considera que cal fer una nova campanya de promoció de l'FP al setembre per impulsar la matriculació en places que hagin pogut quedar vacants de cara al setembre per garantir l'accés de l'alumnat als estudis professionals.

Amb l'aturada de les classes presencials, el Departament d'Educació ha proposat garantir la continuïtat de la formació en modalitat no presencial. S'han establert els criteris d'avaluació per als equips docents i professorat de cara al tercer trimestre, per als cicles de formació professional, itineraris formatius específics, ensenyaments de règim especial i ensenyaments artístics superiors.

Tanmateix, atesa la singularitat dels estudis d'FP, que es caracteritzen per una vessant eminentment pràctica, aquesta situació fa molt difícil que l'alumnat de diferents famílies professionals puguin adquirir, de manera telemàtica i amb el mateix grau d'excel·lència, les competències professionals inherents a molts dels mòduls dels cicles formatius vinculats a aquestes famílies. Cal fer compatible la graduació de l'alumnat, de manera que no el perjudiqui aquesta situació, i la prudència a l'hora de proposar al mercat laboral professionals que puguin realitzar les tasques amb la competència necessària.

CONSIDERACIONS

Amb el confinament ha desaparegut l'espai educatiu i formatiu com a lloc físic d'aprenentatge i s'ha hagut d'improvisar un acompanyament de l'alumnat i una formació telemàtica, amb totes les limitacions que té aquest model. I sense temps suficient per preparar i dotar al professorat i a l'alumnat dels recursos, eines i formació per fer-ho. La situació d'urgència ha posat al descobert les limitacions del sistema, i és important fer una diagnosi per preveure i planificar el futur a curt i mitjà termini. A més, la crisi sanitària, social i econòmica provocada per la covid-19 pot convertir-se en una crisi educativa, atès que pot agreujar les desigualtats educatives. Per aquest motiu el Consell de la Formació Professional de Barcelona emet un document de consideracions, a partir de la reunió celebrada per la Comissió Permanent d'aquest consell, a fi d'analitzar la situació actual i compartir-la amb tota la comunitat educativa de la ciutat i de l'àrea metropolitana de Barcelona.

- El tancament de centres s'ha fet de forma precipitada atesa la situació d'emergència causada per la pandèmia de la covid-19. Davant l'augment d'infeccions i defuncions provocades pel virus i la declaració de l'estat d'alarma pel Govern de l'Estat, el tancament dels centres educatius s'ha anat allargant en el temps. Així el darrer trimestre del curs 2019-2020 ha quedat interromput i des del Departament d'Educació s'ha optat per la formació telemàtica. Amb aquesta situació s'han constatat deficiències en dels centres en relació amb les instruccions elaborades pel Departament d'Educació. En aquest sentit, s'ha trobat a faltar més coordinació entre els centres i el Departament, especialment pel que fa a la coordinació de direccions de centre a través de la Junta de Direccions i els representants dels treballadors i treballadores.
- La irrupció de la formació telemàtica ha posat en evidència l'existència d'una bretxa digital entre l'alumnat tant pel que fa a l'accés a terminals i connectivitat com a l'ús d'aquestes eines. Aquestes desigualtats tenen una correspondència evident amb el nivell socioeconòmic i cultural de les famílies. Cal assegurar que tot l'alumnat disposi d'eines informàtiques i de connectivitat suficient per assegurar-los l'accés digital i lluitar per no incrementar la bretxa digital. Per aquest motiu es demana la màxima celeritat al departament perquè faci arribar els terminals informàtics amb connexió a internet per a l'alumnat que ho necessiti.
- La naturalesa de la formació professional és procedimental i amb competències que difícilment es poden substituir o treballar de manera telemàtica. Per a l'alumnat de primer curs cal que es reprogramin els diferents mòduls i unitats formatives perquè

l'alumnat pugui assolir i consolidar competències el proper curs. L'alumnat de segon curs que es gradui necessitarà consolidar les seves competències i tot el suport que li pugui donar l'Administració per minimitzar l'impacte de la crisi sanitària en aquesta generació de professionals. Seran imprescindibles mesures excepcionals que ofereixin alternatives per donar-li l'oportunitat de consolidar les seves competències professionals. També caldrà posar una atenció especial en l'assoliment de competències de l'alumnat amb necessitats educatives especials. Amb la represa del curs cal vetllar per mantenir l'acció educativa en la mesura que les condicions ho permetin. Per tant, l'objectiu és promoure aprenentatges dins el marc del currículum competencial.

- En el cas que la modalitat de formació telemàtica s'allargi en el temps caldrà regular el teletreball per tal de garantir els drets laborals dels docents. A més, caldrà avaluar els riscos laborals que aquesta modalitat de treball comporta per al conjunt de professorat, així com les càrregues de treball (en alguns casos excessives), els riscos psicosocials i l'afectació que suposa per la conciliació de la vida personal i professional.
- A mig termini caldrà una aposta ferma per el "e-learning", ensenyament i aprenentatge online, a través d'internet i les tecnologies.
- Caldrà treballar perquè l'Institut Obert de Catalunya, esdevingui un centre de referència i de servei als centres de Formació Professional presencials.
- Caldrà garantir les mesures de seguretat i sanitària tant durant la preinscripció com en l'inici del curs, especialment en aules i tallers de tots els centres formatius, tant públics com concertats.
- Pel que fa a les pràctiques a les empreses caldrà tenir present que la formació en centres de treball (FCT) es porta a terme gairebé sempre en el tercer trimestre del l'últim curs, és a dir, ara. El Departament d'Educació va publicar a finals de març els criteris segons els quals es flexibilitza l'estada a l'empresa o, en cas de no poder-se fer, se substituiria per un treball pràctic o "mòdul integrat". Entre el sector hi ha una gran preocupació sobre com afectarà la crisi econòmica al teixit productiu i si es podran garantir les pràctiques de l'alumnat (formació en centre de treball) aquest curs i el vinent.
- Pel que fa l'FP en modalitat en alternança simple o dual, caldrà vetllar perquè les empreses (incloent-hi les administracions públiques) garanteixin la continuïtat d'aquest model formatiu, sempre que es puguin garantir les mesures de seguretat i sanitàries, amb model propi basat en la qualitat i la relació laboral.
- En la mesura que sigui possible caldrà reprendre la mobilitat internacional de la formació professional sempre que es garanteixi la seguretat de l'alumnat i el professorat.
- S'haurà de posar especial esment en les estratègies de reducció de l'abandonament escolar prematur, atès que Catalunya és un del països de la Unió Europea amb una taxa més elevada i on durant el període de crisi econòmica menys s'ha reduït aquesta taxa. En el cas de la formació professional l'abandonament que es dona en els cicles formatius de grau mitjà (que actualment és del 40%). La quantitat d'estudiants que abans del tancament de les aules es trobaven en risc avui estan més a prop de ser

expulsats. Caldrà promoure mecanismes per evitar-ho, com per exemple, reforçar l'acompanyament, l'orientació i la tutoria o implementar les beques salari, és a dir, una ajuda econòmica perquè l'alumnat pugui dedicar tot el temps actiu a la formació. El possible fracàs de l'alumnat és en realitat un fracàs del sistema. Paradoxalment es pot donar la situació viscuda durant la crisi econòmica, en què hi havia taxes d'atur juvenil elevades i es va produir un augment progressiu de la demanda dels cicles de formatius de grau superior. Aquest augment de la demanda s'ha de tenir en compte de cara al curs que ve per tal de poder-hi donar resposta.

- De cara a l'inici del curs caldrà que es generalitzi l'equitat pel que fa a l'accés a la formació professional, especialment l'accés als estudis de grau superior (per la via d'ampliació de beques, rebaixa de taxes, etc.).
- Pel que fa a l'orientació d'estudis caldrà mantenir de cara al 2021 que els estudis de formació professional (FP) siguin protagonistes a la 31a edició del Saló de l'Ensenyament i el de l'Ocupació.
- Caldrà mantenir els espais de participació ciutadana i els consells sectorials com a espais de governança, reflexió i compromís del conjunt de l'ecosistema de la formació professional de la ciutat. La participació dels actors locals és necessària per a una bona planificació i ordenació del sistema de l'FP davant als reptes de futur que es plantegen.
- Caldrà promoure recerca sobre com afectarà aquesta crisi a la gent jove pel que fa a la seva inserció laboral per evitar que aquesta sigui precària, amb una elevada temporalitat, i que obstaculitzi la seva emancipació.
- Caldrà incorporar la formació professional en el Pacte per Barcelona com un element imprescindible per a la reactivació econòmica i la cohesió social de la ciutat, atès que es tracta d'un motor pel que fa a la millora del mercat laboral i la realització personal, i proveeix professionals a sectors que poden permetre girs estratègics i un augment del valor afegit en sectors productius concrets.
- I, finalment, i davant la situació d'excepcionalitat que estem vivint, i la gestió tan complexa que suposa en l'àmbit educatiu o formatiu, demanar al Departament d'Educació que aturi la reforma curricular de la formació professional, o que en tot cas implementi un pla pilot.

Barcelona, 8 de maig de 2020